

Informacja o działalności komitetu naukowego/ problemowego PAN w 2018 r.
(sporządzana w wersji elektronicznej; forma tradycyjna do uzgodnienia z właściwym adresatem)

Adresaci:
Wydział III PAN
Termin: 31.01.

I. Informacje ogólne
Komitet Nauk Geograficznych PAN

I.1. Skład osobowy i struktura organizacyjna Komitetu:

– prezydium, skład osobowy Komitetu

Przewodniczący:

prof. dr hab. Marek DEGÓRSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, Warszawa
tel.: 22 697 89 18, e-mail: m.degor@twarda.pan.pl

Zastępcy przewodniczącego:

prof. dr hab. Radosław DOBROWOLSKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
tel.: 81 537 68 43, e-mail: rdobro@poczta.umcs.lublin.pl

prof. dr hab. Bolesław DOMAŃSKI, Uniwersytet Jagielloński, Kraków
tel.: 12 664 53 35, e-mail: boleslaw.domanski@uj.edu.pl

Sekretarz naukowy:

Prof. IGiPZ PAN, dr hab. Przemysław ŚLESZYŃSKI, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego PAN, Warszawa
tel.: 22 697 88 24, e-mail: psleszyn@twarda.pan.pl

– zestawienie liczbowe: liczba członków ogółem, w tym członkowie PAN;

Liczba członków : 41 osób, w tym 3 członków PAN, 8 specjalistów

1. Prof. dr hab. Leon Andrzejewski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń
2. Prof. dr hab. Ryszard Borówka, Uniwersytet Szczeciński
3. Prof. dr hab. Marek Degórski, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa
4. Prof. dr hab. Radosław Dobrowolski, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
5. Prof. dr hab. Bolesław Domański, Uniwersytet Jagielloński, Kraków
6. Prof. dr hab. Marek Dutkowski, Uniwersytet Szczeciński
7. Prof. UŁ, dr hab. Jacek Forysiak, Uniwersytet Łódzki
8. Prof. dr hab. Jacek Jania, Uniwersytet Śląski, Sosnowiec
9. Prof. UJK, dr hab. Wioletta Kamińska, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce
10. Prof. dr hab. Tomasz Komornicki, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa
11. Prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań
12. Prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk, Uniwersytet Warszawski
13. Prof. dr hab. Kazimierz Krzemień, Uniwersytet Jagielloński, Kraków

14. Prof. dr hab. Andrzej Lisowski, Uniwersytet Warszawski
15. Prof. dr hab. Maria Łanczont, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin
16. Prof. dr hab. Andrzej Matczak, Uniwersytet Łódzki
17. Prof. dr hab. Piotr Migoń, Uniwersytet Wrocławski
18. Prof. dr hab. Andrzej Mizgajski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań
19. Prof. dr hab. Tadeusz Palmowski, Uniwersytet Gdański
20. Prof. dr hab. Joanna Pociask-Karteczka, Uniwersytet Jagielloński, Kraków
21. Prof. UKW, dr hab. Zbigniew Podgórski, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz
22. Prof. dr hab. Roman Soja, Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków
23. Prof. dr hab. Tadeusz Strykiewicz, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań
24. Prof. dr hab. Andrzej Suliborski, Uniwersytet Łódzki
25. Prof. dr hab. Daniela Szymańska, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń
26. Prof. IGiPZ PAN, dr hab. Przemysław Śleszyński, Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa
27. Prof. UŁ, dr hab. Bogdan Włodarczyk, Uniwersytet Łódzki
28. Prof. UJ., dr hab. Andrzej Zborowski, Uniwersytet Jagielloński, Kraków
29. Prof. dr hab. Wiesław Ziąja, Uniwersytet Jagielloński, Kraków
30. Prof. UAM, dr hab. Zbigniew Zwoliński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Poznań

Członkowie Polskiej Akademii Nauk:

1. Czł. koresp. PAN prof. dr hab. Adam Kotarba
2. Czł. rzec. PAN prof. dr hab. Piotr Korcelli
3. Czł. rzec. PAN prof. dr hab. Leszek Starkel

Specjaliści:

1. Dr Barbara Fedyszak-Radziejowska, Kancelaria Prezydenta
2. Dr hab. Magdalena Gawin, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
3. Dr inż. Marek Haliniak, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
4. Prof. dr hab. Antoni Jackowski, Przewodniczący Polskiego Towarzystwa Geograficznego
5. Mgr Dawid Lasek, Ministerstwo Sportu i Turystyki
6. Mgr Dominika Rogalińska, Główny Urząd Statystyczny
7. Mgr Andrzej Szweda-Lewandowski, Ministerstwo Środowiska
8. Dr Piotr Żuber, Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju

- zatrudnionych w (jako głównym miejscu pracy): jednostkach PAN, szkołach wyższych, instytutach badawczych¹, pozostałych;

Zatrudnionych w:

- **jednostkach PAN – 6 osób**
- **szkołach wyższych, instytutach badawczych – 27**
- **pozostałych - 8**

- komisje, sekcje lub zespoły (nazwy, przewodniczący); udział w ich składzie osób niebędących członkami Komitetu.

–
Przy Komitecie Nauk Geograficznych PAN działają poniższe Komisja i Zespoły Problemowe:

¹ instytuty badawcze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych

Komisja ds. Międzynarodowej Unii Geograficznej i Współpracy Międzynarodowej

– Przewodniczący *prof. dr hab. Marek DEGÓRSKI*

W skład Zespołu wchodzi 8 osób, wszyscy są członkami KNG PAN

Zespół ds. Organizacji i Struktury Geografii

– Przewodniczący *prof. dr hab. Andrzej LISOWSKI (geografia społ.-ekon.)*

– Przewodniczący *prof. dr hab. Andrzej KOSTRZEWSKI (geografia fizyczna)*

W skład Zespołu wchodzi 9 osób, wszyscy są członkami KNG PAN

Zespół ds. Rozwoju Geografii i Badań Naukowych

– Przewodniczący *prof. dr hab. Kazimierz KRZEMIEN*

W skład Zespołu wchodzi 11 osób, wszyscy są członkami KNG PAN

Zespół ds. Współpracy Geografii z Praktyką

– Przewodniczący *prof. dr hab. Tadeusz PALMOWSKI*

W skład Zespołu wchodzi 7 osób, wszyscy są członkami KNG PAN

Zespół ds. Edukacji Geograficznej

– Przewodniczący *prof. dr hab. Andrzej SULIBORSKI*

W skład Zespołu wchodzi 15 osób, w tym 4 osoby nie są członkami KNG PAN

Zespół ds. Informacji i Promocji Geografii

– Przewodniczący *prof. UAM, dr hab. Zbigniew ZWOLIŃSKI*

W skład Zespołu wchodzi 5 osób, wszyscy są członkami KNG PAN

I.2. Zakres działania Komitetu.

Zakres i kierunki działalności

- Przedstawianie stanowiska polskich geografów w podstawowych problemach dotyczących geografii w zakresie badań naukowych, związków z gospodarką i innych;
- Realizacja statutowego obowiązku reprezentacji społeczności geografów w Komisjach, Komitetach, Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów, Narodowym Centrum Nauki, Narodowym Centrum Badań i Rozwoju i innych;
- Ocena stanu rozwoju organizacyjnego, naukowego, personalnego geografów i czasopism naukowych z zakresu geografii;
- Wypracowanie stanowiska w zakresie miejsca geografii w systemie nauki;
- Opracowanie listy priorytetów badawczych polskiej geografii;
- Inicjowanie interdyscyplinarnych problemów badawczych oraz syntez naukowych;
- Podniesienie rangi polskiej geografii, poprzez szersze upowszechnianie wyników badań naukowych i możliwości ich wykorzystania;
- Ocena stanu i miejsca geografii w systemie nauczania podstawowego, średniego i wyższego;
- Organizacja seminariów problemowych, warsztatów geograficznych krajowych i zagranicznych oraz bilateralnych konferencji (m.in. polsko-ukraińskiej, polsko-niemieckiej i innych);
- Organizacja Regionalnej Konferencji Międzynarodowej Unii Geograficznej w Krakowie w 2014 roku;
- Organizacja (co 2 lata) konferencji „Forum Geografów Polskich”. Kontynuacja wydawnictwa Forum Geografów Polskich;

- Starania o afiliację Komitetu Nauk Geograficznych PAN przy ogólnopolskim czasopiśmie geograficznym;
- Współpraca z kierownikami jednostek geograficznych, komitetami naukowymi PAN i towarzystwami naukowymi;
- Inicjowanie organizacji konsorcjów geograficznych (także o charakterze interdyscyplinarnym);
- Inicjowanie wykładów na zaproszenie, staży naukowych dla młodych pracowników naukowych;
- Powołanie Komisji i Zespołów Komitetu Nauk Geograficznych PAN w celu działalności programowej Komitetu.

I.3. Dane adresowe do korespondencji: adres pocztowy, adresy elektroniczne, telefon do kontaktów.

Sekretarz Naukowy: dr hab. Przemysław Śleszyński, prof. IGiPZ PAN, tel. 22 6978824, e-mail: psleszyn@twarda.pan.pl

Sekretarz techniczny Komitetu:
Jolanta Więckowska, tel. 22 6978945, e-mail: j.wieck@twarda.pan.pl

II. Zebrania Komitetu

II.1. Zebrania plenarne (data, najważniejsze omawiane problemy, w tym zebrania z referatami naukowymi).

27 kwietnia 2018 r. odbyło się zebranie plenarne Komitetu, na którym prof. Andrzej Suliborski przedstawił wyniki konkursu o **Dyplom im. Eugeniusza Romera** za najlepszą pracę doktorską z zakresu geografii fizycznej i społeczno- ekonomicznej obronionej w 2016 r. Laureatami konkursu o Dyplom E. Romera zostali:

- zakresu **geografii fizycznej** dr Katarzyna Biejat za pracę pt. „Morfodynamika wydm gwiazdzistych w obszarach o bimodalnym reżimie wiatru”. Promotorem pracy był dr hab. Bogdan Izmailow, prof. UW, a promotorem pomocniczym dr hab. Maciej Dłużewski, prof. UW.

- z zakresu **geografii społeczno-ekonomicznej** dr Wojciech Marcin Dyba za rozprawę pt. „Przepływy wiedzy w organizmach klastrowych w Polsce Zachodniej”. Promotorem był prof. dr hab. Tadeusz Strykiewicz (UAM), a promotorem pomocniczym: dr Krzysztof Stachowiak (UAM).

Na posiedzeniu tym Laureat dr Wojciech Dyba wygłosił referat pt. „Przepływy wiedzy w organizmach klastrowych w Polsce Zachodniej”.

Komitet Nauk Geograficznych sporządził odezwę w sprawie uwzględnienia geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej jako odrębnej dyscypliny w wykazie dziedzin i dyscyplin nauki i sztuki MNiSW. Komitet Nauk Geograficznych PAN wspólnie z Konferencją Kierowników Jednostek Geograficznych wystąpili z prośbą do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego Jarosława Gowina o uwzględnienie jako **odrębnej dyscypliny** w wykazie dziedzin i dyscyplin nauki i sztuki MNiSW geografii **społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej**.

Dyscyplina ta jest licznie reprezentowana w Polsce, gdyż uprawiana jest w kilkunastu polskich publicznych uniwersytetach klasycznych, w większości uczelni ekonomicznych, a także w wielu uczelniach technicznych.

Zgodnie ze standardami międzynarodowymi dyscyplina ta znajduje się w wykazie 45 dyscyplin zaproponowanych przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, jak również w wykazie 43 dyscyplin zaproponowanych przez Komitet Polityki Naukowej.

II.2. Posiedzenia prezydium Komitetu (data, najważniejsze omawiane problemy, w tym posiedzenia z referatami naukowymi).

W 2018 r. odbyły się 4 posiedzenia Prezydium Komitetu Nauk Geograficznych PAN.

12 kwietnia 2018 r. 0

W dniach 12-14 kwietnia 2018 r. na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego odbył się Kongres Geografii Polskiej z okazji: 100-lecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego i 100-lecia Geografii Warszawskiej. Komitet był współorganizatorem tego, tak ważnego dla polskich geografów Kongresu. Spotkanie Prezydium obejmowało sprawy organizacyjne.

27 kwietnia 2018 r.

Przewodniczący prof. dr hab. Marek Degórski zwrócił się do członków Komitetu z propozycją wyrażenia zgody na ponowną inicjatywę w sprawie przywrócenia nagrody im. E. Romera. Przewodniczący w wyniku głosowania uzyskał pełną akceptację działań (23 - głosy za, 0 - wstrzymujących, 0 - przeciw), został sporządzony list do Dziekana Wydziału III czł. rzecz. PAN prof. dr hab. Romana Micnasa z prośbą o przywrócenie tej nagrody.

Przewodniczący stwierdził, że w obecnej sytuacji geografowie pozbawieni zostali możliwości przekazywania do nagrody wyróżniających się prac naukowych. Problem ten jest wysoce niesprawiedliwy dla naszego środowiska geografów zarówno z punktu widzenia naukowego jak i społecznego.

19 października 2018 r.

Komitet Nauk Geograficznych PAN wystąpił z postulatem skierowanym do wszystkich Rektorów jednostek geograficznych w Polsce w sprawie utrzymania jednostek geograficznych (geografia fizyczna, geografia społeczno-ekonomiczna) w dotychczasowych strukturach organizacyjnych uczelni i instytutach naukowo-badawczych oraz propozycji na przyszłość związanych z potrzebą tworzenia dużych jednostek w oparciu o badania przestrzenne, regionalne, środowiskowe.

23 listopada 2018 r.

Sporządzono wniosek Prezydium Komitetu do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie przyporządkowania uprawnień do nadawania stopni naukowych.

Komitet Nauk Geograficznych PAN zwrócił się z prośbą do MNiSW o podwyższenie wskaźnika kosztochłonności w dyscyplinie „geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna” w zakresie prowadzenia kształcenia na studiach stacjonarnych oraz w zakresie prowadzenia działalności naukowej do wartości 4 (w projekcie Rozporządzenia zapisano 2). Komitet wyraził swoje uzasadnienie, przedstawił argumenty wyjaśniające.

III. Konferencje (debaty, dyskusje, inne formy spotkań naukowych)

III.1 Konferencje naukowe zorganizowane/ współorganizowane przez Komitet lub organizowane pod patronatem Komitetu: Liczba ogółem 12

Nazwa konferencji data, miejsce	Organizator, współorganizatorzy, patronat	Rodzaj konferencji		Liczba uczestników		Liczba wystąpień	Dofinans . ze środków DUN (w zł)
		krajowa	międzynarodowa	ogółem	z zagranicy		
Rola Polskiego Towarzystwa Geograficznego w rozwoju polskiej geografii, 27.01.2018, Warszawa	Polskie Towarzystwo Geograficzne, Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		150	0	10	0
Udział Geografii w budowie niepodległej Polski: wczoraj-dziś-jutro, 19.03.2018 r., Sejm RP, Warszawa	Polskie Towarzystwo Geograficzne, Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		150	0	10	0
Geografia Polska – Tradycja i Współczesność, 16-23.03.2018 r., Sejm RP, Warszawa	Polskie Towarzystwo Geograficzne, Komitet Nauk Geograficznych PAN	x		150	0	wystawa	0
Kongres Geografii Polskiej, 11-14.04.2018 r., Uniwersytet Warszawski, Warszawa	Uniwersytet Warszawski, Komitet Nauk Geograficznych PAN, Konferencja Kierowników Jednostek Geograficznych, Polskie Towarzystwo Geograficzne	X		400	50	80	0
III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Problemy i	Uniwersytet Gdański, Komitet Nauk Geograficznych PAN		X	80	10	16	5 000 zł

wyzwania geografii komunikacji”, 10-11.05.2018 r., Gdańsk							
Nowe problemy badawcze geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej, 11-12.06.2018 r., Poznań	Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej, UAM, Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		100	0	39	6 000 zł
XXXIV Seminarium Geografii Wsi ”Nowe funkcje wsi”, 7-8.06.2018 r., Słupsk – Ustka	Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM, Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		80	0	36	4 000
Rola geografii w stabilizacji niepodległości Polski i jej rozwoju, 21-23.06.2018, Kraków	Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		50	0	20	8 000
Antropogeniczne uwarunkowania współczesnych procesów fluwialnych, 10-12.09.2018 r., Rabka	Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		50	0	12	0
Denudation and environment changes in different morphoclimatic zones, 25-27.09.2018, Szczecinek -	Wydział Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM, Komitet Nauk Geograficznych PAN		X	50	10	39	0

Storkowo							
Krajobraz w percepcji społecznej, 3-6.10.2018, Brok	Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, Warszawa; Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		50	0	29	5 000
VII Seminarium Geneza, Litologia i stratygrafia utworów czwartorzędowych, 22-23.11.2018 r., Poznań	Stowarzyszenie Geomorfologów w Polskich, Komitet Nauk Geograficznych PAN	X		60	5	56	4 000

W tabeli: liczba wystąpień – łączna liczba wszystkich rodzajów wystąpień konferencyjnych

III.2 Omówienie wyników konferencji z punktu widzenia jej znaczenia dla reprezentowanej przez Komitet dyscypliny naukowej.

”Krajobraz w percepcji społecznej”

Ogólnopolska Konferencja pt. **”Krajobraz w percepcji społecznej”** miała charakter naukowy, ale zawierała także element szkoleniowo-metodyczny. Poświęcona była wiedzy społeczeństwa na temat krajobrazu, jego zróżnicowania i ochrony. Ze względu na specyfikę zagadnienia na konferencji przyjęto trzy różne, choć dopełniające się spojrzenia na krajobraz:

1. kompleksowa jednostka przestrzenna – obejmuje m.in. ujęcia geograficzne i ekologiczne, z punktu widzenia społecznego odnoszące się głównie do tzw. krajobrazów przyrodniczych;
2. widok i otoczenie – dotyczy ujęć estetycznych i multisensorycznych, przy czym granice tak ujętych krajobrazów są najczęściej niezdefiniowane;
3. dziedzictwo historyczne i kulturowe – obejmuje m.in. krajobrazy „małych ojczyzn”, koncentrując się raczej na identyfikacji i ocenie poszczególnych obiektów niż całych, heterogenicznych jednostek przestrzennych.

Przy takim ujęciu krajobrazu tematyka konferencji obejmowała trzy typy zagadnień dotyczące: (a) wiedzy społecznej, (b) metod pomiaru wiedzy społecznej, (c) narzędzi i podejść edukacyjnych.

„Nowe problemy badawcze geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej”.

Procesy urbanizacji, w tym metropolizacja, kryzys demograficzny i migracje, zmiany w procesie globalizacji, nierówności rozwoju społeczno-gospodarczego, przełom kulturowo-informacyjny stanowią wyzwania, przed którymi stoją geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna. Poszerzanie się pola zainteresowań geografii o nowe problemy poznawcze i praktyczne współczesności oraz dążeniem do ich efektywnego rozwiązania wiąże się ze zmianą dotychczasowych podejść w zakresie diagnozowania, wyjaśniania oraz prognozowania zjawisk społeczno-gospodarczych w wymiarze przestrzennym. Koniecznym

staje się również wprowadzenie nowych idei teoretycznych oraz dalszy rozwój metodologii na gruncie filozofii nauki. to wszystko stanowiło uwarunkowania konferencji naukowej „**Nowe problemy badawcze geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej**”.

„Nowe funkcje wsi”

Od blisko 30 lat polskie wsie doświadczają spowodowanych różnymi czynnikami o charakterze zarówno wewnętrznym (transformacja społeczno-ekonomiczna), jak i zewnętrznym (unionizacja i globalizacja). Wśród wielu płaszczyzn tych przemian najszybciej zachodzą przekształcenia funkcjonalne. Odnoszą się one przede wszystkim do zmian w działalności ekonomicznej i społecznej, czyli do podstaw utrzymania ludności wiejskiej oraz zaspokajania różnego rodzaju jej potrzeb. Przemiany funkcji wsi, a w zasadzie poszukiwanie nowych funkcji i ich opisanie było zasadniczym celem konferencji.

Geografia Polska – Tradycja i współczesność

Celem konferencji była prezentacja i dyskusja nad dorobkiem naukowo-praktycznym geografii i geografów związanych z wykorzystaniem wiedzy geograficznej w rozwoju cywilizacyjnym (społecznym, gospodarczym, kulturowym, regionalnym) kraju na przestrzeni ostatniego stulecia, ze szczególnym uwzględnieniem okresu po 1989 r. i wyznań przyszłości. W ostatnim stuleciu geografowie polscy cieszyli się wielkim uznaniem, ze względu na wagę i przydatność swoich badań w życiu społecznym i gospodarce narodowej, w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz ochronie środowiska i krajobrazu. Równocześnie środowisko geografów w całej swej historii miało nie tylko naukowy charakter, ale także silną tradycję obywatelską, społeczną i patriotyczną.

IV. Inne formy działalności upowszechniającej i promującej naukę (opis)

(audycje i programy w radiu i telewizji, udział w festiwalach nauki, piknikach naukowych, wystąpienia w mediach elektronicznych, artykuły w prasie popularyzujące naukę itp. – dotyczy działań, w których bezpośrednio zaangażowany był Komitet lub jego struktury wewnętrzne).

V. Działania Komitetu na rzecz reprezentowanych dyscyplin naukowych/ problemu (opis)

(1) W dniu 6 lutego 2018 r. KNG PAN zwrócił się z prośbą do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o uwzględnienie jako odrębnej dyscypliny w wykazie dziedzin i dyscyplin nauki i sztuki MNiSW „*geografii społeczno-ekonomicznej i gospodarki przestrzennej*”.

(2) W dniu 29 października 2018 r. Komitet Nauk Geograficznych PAN w liście skierowanym do wszystkich Rektorów jednostek geograficznych w Polsce skierował postulat w sprawie utrzymania jednostek geograficznych (geografia fizyczna, geografia społeczno-ekonomiczna) w dotychczasowych strukturach organizacyjnych uczelni i instytutach naukowo-badawczych oraz propozycji na przyszłość związanych z potrzebą tworzenia dużych jednostek w oparciu o badania przestrzenne, regionalne, środowiskowe.

(3) W dniu 14 grudnia Prezydium Komitetu skierowało wniosek do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie przyporządkowania uprawnień do nadawania stopni naukowych.

(4) W dniu 17 grudnia 2018 r. Komitet Nauk Geograficznych PAN zwrócił się z prośbą do MNiSW o podwyższenie wskaźnika kosztochłonności w dyscyplinie „geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna” w zakresie prowadzenia kształcenia na studiach stacjonarnych oraz w zakresie prowadzenia działalności naukowej do wartości 4 (w projekcie Rozporządzenia zapisano 2). Komitet wyraził swoje uzasadnienie, przedstawił argumenty wyjaśniające.

V.2 Działalność ekspercka, opinie, oceny i konsultacje w roku sprawozdawczym.

V.2.1. Ekspertyzy²: zagadnienie/temat, wykonawca/współwykonawca, zleceniodawca lub jednostka wnioskująca, termin wykonania (rok rozpoczęcia i rok zakończenia) odbiorca, sposób wykorzystania, sposób upowszechniania, inne instytucje lub osoby, którym ekspertyza była przedstawiana (wykaz, opis).

V.2.2. Opinie, oceny i konsultacje (wykaz).

V. 3. Inne działania wynikające ze specyfiki działania Komitetu (opis).

(1) Prezydium Komitetu Nauk Geograficznych PAN zwróciło uwagę, że w związku z trwającymi pracami nad projektem „Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych”, Komitet Nauk Geograficznych PAN, jako naukowy reprezentant geografów polskich w ośrodkach akademickich i instytutach naukowo-badawczych, powinien zwrócić się z uprzejmą prośbą o umożliwienie włączenia się w prace nad ww. wykazem w ramach dyscyplin „geografia społeczno-ekonomiczna i gospodarka przestrzenna” (dziedzina nauk społecznych) oraz „nauki o Ziemi i środowisku” (dziedzina nauk ścisłych i przyrodniczych).

Prośba wynika zarówno z dużego doświadczenia, związanego z udziałem Komitetu w podobnych pracach i konsultacjach w przeszłości, jak też jest związana z troską o wysoką jakość oraz zapewnienie reprezentatywności periodyków, typowych dla tej dyscypliny (dyscyplin). Udział przedstawiciela lub przedstawicieli KNG PAN byłby też pożądany ze względu na specyfikę geografii, uznawanej za szczególnie międzydyscyplinarną i interdyscyplinarną wśród wszystkich dyscyplin naukowych.

² Jako ekspertyzy należy traktować wyłącznie opracowania analityczne przedstawiające stan problematyki stanowiącej przedmiot ekspertyzy, proponowane kierunki działań dla rozwiązania problemu, wraz z propozycjami zastosowań oraz wskazaniem adresatów i odbiorców, którzy te wnioski mogą wprowadzić i określeniem konkretnych efektów, jakie te rozwiązania mogą przynieść.

(2) W związku z wdrożeniem Konstytucji dla Nauki trwają dyskusje nad optymalną strukturą organizacyjną w polskich uczelniach. Wynikają one m.in. z przyjęcia nowej klasyfikacji dziedzin i dyscyplin naukowych. Komitet Nauk Geograficznych PAN, jako naukowy reprezentant geografów polskich w ośrodkach akademickich i instytutach naukowo-badawczych, przedstawił następujące stanowisko i związane z nim postulaty:

1. Nowa klasyfikacja dziedzin i dyscyplin naukowych daje olbrzymią szansę na bardziej efektywną pracę i współpracę jednostek akademickich, gdyż w znacznie większym niż dotychczas stopniu umożliwi powiązanie dotychczas rozproszonych badań w ramach jednej uczelni. Z naszego punktu widzenia, dotyczy to przede wszystkim takich dyscyplin i subdyscyplin, jak geografia fizyczna i społeczno-ekonomiczna oraz badań 'przestrzennych', prowadzonych zwłaszcza w ramach innych nauk społecznych, a także ochrony środowiska, urbanistyki, planowania przestrzennego i Systemów Informacji Geograficznej.

2. Środowiska naukowe, skupione w ramach różnych jednostek uczelnianych (w tym Wydziałów), w ostatnich dwóch dekadach zainicjowały wiele nowych kierunków z tym związanych, m.in. dotyczących gospodarki przestrzennej, geoinformatyki, planowania rozwoju itp. Kierunki te w dużym stopniu są prowadzone przez geografów, ale nie zawsze są ze sobą kompatybilne pod względem programów nauczania. Świadczy to niewątpliwie również o dużej praktycznej potrzebie kształcenia na takich kierunkach, ale wymaga zdecydowanej koordynacji działań.

3. W świetle powyższego byłoby szczególnie uzasadnione, aby utrzymać dotychczasową strukturę organizacyjną geografii, naszym zdaniem optymalnie łączącej i równoważącej badania z zakresu środowiska przyrodniczego i działalności człowieka w przestrzeni, między innymi związane z relacjami człowiek-środowisko w różnych skalach terytorialnych. Równocześnie obecny format organizacyjny geografii na uczelniach jest wynikiem zarówno ewolucji geografii jako nauki, jak też potencjału kadrowego różnych ośrodków w tym zakresie. Szczególnie w mniejszych ośrodkach istnieje zagrożenie unicestwienia unikalnego dorobku geografii z powodów niewystarczającej siły kadrowej, rozdzielanej w ramach reformy organizacyjnej do różnych Wydziałów (tj. geografów społeczno-ekonomicznych i fizycznych oraz kartografów). Tymczasem te jednostki geograficzne (Wydziały i/lub Instytuty) spełniają olbrzymią pozytywną rolę w interdyscyplinarnym kształceniu kadr z zakresu rozwoju regionalnego, ochrony środowiska itd., jak też wspomagają praktykę społeczno-gospodarczą, tj. mniejsze ośrodki regionalne i subregionalne w diagnozach, prognozach itp. na temat polityki rozwoju. To ostatnie jest szczególnie ważne z punktu widzenia równoważenia rozwoju kraju, zapisanej w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz potrzeby wsparcia miast średnich.

4. Równocześnie na świecie trwa coraz bardziej ożywiona dyskusja dotycząca takiego ukierunkowania klasyfikacji nauk, który uwzględniłaby szybki postęp w dyscyplinach i subdyscyplinach „przestrzennych”, wywodzących się wprost lub nawiązujących do geografii (Systemy Informacji Geograficznej, teledetekcja, ekologia krajobrazu, kartografia, gospodarka przestrzenna, planowanie przestrzenne, ochrona i kształtowanie środowiska, urbanistyka, geodezja, zarządzanie terytorialne, ekonometria przestrzenna i in). Aktualnie te dyscypliny i subdyscypliny w klasyfikacji OECD, przyjętej jako wzór dla projektu polskiego,

znajdują się w obrębie różnych dziedzin nauki, przede wszystkim ścisłych i przyrodniczych, społecznych oraz technicznych. Dlatego też sądzimy, że szczególnie korzystne byłoby, aby w ramach nowej struktury organizacyjnej polskich uczelni starać się skupiać te wszystkie 'przestrzenne' dziedziny wiedzy w ramach jednej wyodrębnionej jednostki, np. Wydziałów Nauk o Przestrzeni i Środowisku/Badań Regionalnych itp. Dałoby to z pewnością znacznie większą efektywność kształcenia, jak też mogłoby zapewnić znacznie większy postęp w ramach interdyscyplinarnych badań przyrodniczych, społecznych i technicznych nad zjawiskami i procesami przestrzennymi, odgrywającymi coraz większą, nieraz kluczową rolę w szeroko rozumianym rozwoju, w tym ochronie środowiska i postępie społecznym.

5. Zwracamy uwagę, że powyższy punkt co do meritum znalazł odzwierciedlenie również w niedawnej opinii Polskiego Towarzystwa Geograficznego – największej społeczno-naukowej i zawodowej organizacji polskich geografów i sympatyków geografii (Opinia Polskiego Towarzystwa Geograficznego dotycząca projektu Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych zgłoszona w ramach konsultacji publicznych - znak sprawy DLP.ZLN.1201.17.2018.AL - z dnia 16 sierpnia 2016 r.), w której zawarto podobny postulat utworzenia nowej dziedziny 'nauk regionalnych/geograficznych' i zgłoszenia tego jako polskiego, nowatorskiego wkładu do klasyfikacji OECD. Jak czytamy m.in. w tej opinii, „Geografia (...) ma szczególne znaczenie, bowiem jest nauką kompleksową i holistyczną, pozwalającą zrozumieć świat jako złożoną i powiązaną całość (przyrodniczą, społeczną, ekonomiczną) w różnych skalach przestrzennych i relacjach odniesienia, a nie tylko jego pojedyncze fragmenty (będące domeną wyspecjalizowanych na określony przedmiot lub sposób badań dyscyplin i subdyscyplin naukowych, takich jak np. „czysta” klimatologia, geomorfologia, ekologia, ekonomia, urbanistyka, socjologia czy geodezja). Jest to szczególnie ważne wobec wyzwań przyszłości, związanych z coraz bardziej złożonymi problemami zachodzącymi na Ziemi w środowisku przyrodniczym i społecznym, np. migracjami i zmianami klimatycznymi” oraz że „jak ważne są to zagadnienia, świadczy szybko rosnące zainteresowanie świata naukowego, eksperckiego i biznesu powstawaniem instytucji i nowych kierunków kształcenia, zawierających człon „geo” oraz odwołujących się do przestrzeni, w której żyje i funkcjonuje człowiek. Szczególnie wzrost zapotrzebowania ze strony praktyki i szeroko rozumianej sfery decyzyjnej i gospodarczej skłania do bardziej śmiałych rozwiązań, ułatwiających jak najbardziej racjonalne, kreatywne i efektywne wykorzystanie potencjału intelektualnego, infrastrukturalnego i organizacyjnego polskiej nauki”.

VI. Działalność wydawnicza

VI.1

Wyszczególnienie	Tytuł publikacji Wydawca/współwydawca	Wydawnictwa w wersji: - drukowanej - elektronicznej	Nakład (w egz.)	Dofinans. ze środków DUN (w zł)
Wydawnictwa ciągłe (w tym czasopisma, np. miesięczniki, kwartalniki; inne periodyki)	1) 2) 3)			
Wydawnictwa zwarte	1)			

(np. monografie, materiały pokonferencyjne, inne)	2)			
	3)			
Pozostałe publikacje	1)			
	2)			
	3)			

VI.2. Omówienie działalności wydawniczej Komitetu w roku sprawozdawczym.

VII. Aktywność międzynarodowa Komitetu (opis)

Współpraca Komitetu z organizacjami międzynarodowymi w zakresie reprezentowanej dyscypliny/ problemu naukowego (m.in. pełnienie przez Komitet funkcji komitetu narodowego ds. współpracy z organizacjami naukowymi, współpraca z innymi międzynarodowymi organizacjami naukowymi, udział członków Komitetu we władzach, pracach komisji, komitetów itp. międzynarodowych organizacji naukowych.

Walne Zgromadzenie (General Assembly) Komitetów Narodowych Międzynarodowej Unii Geograficznej i Komitetu Wykonawczego MUG. odbyło się w dniach 7-9 sierpnia 2018 roku w Quebecu w Kanadzie w czasie trwania Konferencji Regionalnej Międzynarodowej Unii Geograficznej (6-11 sierpnia). Walne zgromadzenie trwało trzy dni (trzy spotkania po 3 godziny). W czasie spotkań zaproponowano wiele nowych rozwiązań w funkcjonowaniu organizacji i wiele inicjatyw merytorycznych.

W dyskusji dużo miejsca poświęcano działaniom mających na celu koordynację prac wewnątrz całej Unii, która zrzesza już ponad 110 państw. We wnioskach końcowych zwrócono uwagę na wzmocnienie roli Komitetów w koordynacji prac poszczególnych Komisji MUG i ich wzajemnym integrowaniu działań merytorycznych. Integracja ta staje się celem nadrzędnym Międzynarodowej Unii Geograficznej w obliczu działających ponad 40

Komisji tematycznych, posiadających bardzo dużą autonomię w zakresie kreowania własnej działalności.

Dużo czasu poświęcono również prezentacji kolejnych konferencji w kontekście zagadnień merytorycznych jakie będą omawiane i prezentowane w czasie ich trwania. Podkreślono w czasie dyskusji ogromną rolę spotkań naukowych organizowanych przez kilka Komisji tematycznych i ogromny sukces naukowy konferencji jaka odbyła się w Rumunii w roku 2017. Na rok 2019 organizacji tego typu przedsięwzięcia podjęła się Słowenia a w roku 2020 Włochy. Szczegółowo omówiono też aspekty merytoryczne 34 Kongresu MUG jaki w roku 2020 ma odbyć się w Istambule (Turcja). Turecki Komitet Narodowy zaprezentowała zaś stronę logistyczną Kongresu

Kolejnym bardzo ważnym punktem posiedzenia była dyskusja dotycząca działalności MUG w Międzynarodowej Radzie Naukowej. Po fuzji Międzynarodowej Rady Nauki (ICSU) i Międzynarodowej Nauki Społecznej (ISSC) oraz utworzenia Międzynarodowej Rady Naukowej (ISC) uznano za konieczne wprowadzenie pewnych zmian technicznych do Statutu MUG. Zmiany te zostaną formalnie ratyfikowane podczas najbliższego Zgromadzenia Ogólnego, które odbędzie się we współpracy z 34. Międzynarodowym Kongresem Geograficznym w Stambule, sierpień 2020 r

Wyniki współpracy – informacje o rezultatach i korzyściach dla PAN wynikających z uczestnictwa w pracach organizacji, zwłaszcza związanych z prowadzeniem badań, rozwojem kadry naukowej i infrastruktury naukowej:

Międzynarodowa Unia Geograficzna jest najważniejszą międzynarodową organizacją naukową zrzeszającą geografów z ponad 110 państw. Powstała 22 lipca 1922 roku, zaś Polska jest jej członkiem od 1925 roku. Zaangażowanie polskich naukowców -geografów w prace MUG jest bardzo znaczące.

Zadania statutowe organizacji koncentrują się na kreowaniu współpracy międzynarodowej w zakresie badań geograficznych, udziale poszczególnych państw w międzynarodowych inicjatywach naukowych dotyczących szeroko rozumianego funkcjonowania mega systemu środowiska geograficznego, jak również prowadzenia wspólnych badań w ramach tematycznych komisji, których obecnie jest 40.

W roku 2018, w czasie inauguracyjnego Walnego Zgromadzenia Międzynarodowej Rady Nauki, która powstała z połączenia ICSU i ISSC odbyły się wybory do Sekretariatu Zarządzającego. Dwójka przedstawicieli MUG została wybrana i powołana na zwyczajnych członków zarządu: profesor Ruth Fincher z Uniwersytetu w Melbourne i profesor Anna Davies z Trinity College w Dublinie. Ta nowa organizacja, której celem jest bycie globalnym głosem nauki, odegra ważną rolę w integrowaniu dyscyplin naukowych i rozwiązywaniu głównych globalnych problemów środowiskowych i społecznych. Geografowie będą teraz formalnie znajdować się w centrum takich wysiłków.

W roku 2018 roku odbyło się również spotkanie przedstawicieli Komitetów Narodowych, Przewodniczących Komisji Problemowych MUG oraz Komitetu Wykonawczego w Guwahati w Indiach. Spotkanie to połączone było z Konferencją naukową "XI International Geographical Union Commission Seminar, Environment and sustainable livelihood" która odbyła się w dniach 8-10 lutego 2018. W czasie spotkania roboczego omówiono wyzwania jakie stoją przed współczesną geografią. W części merytorycznej prof. Marek Degórski wygłosił referat: „Circular economy – new vision for the life style”.

VIII. Współpraca Komitetu z organami rządowymi, samorządowymi, innymi w zakresie reprezentowanej dyscypliny/ problemu naukowego (opis)

(np. współpraca z Sejmem, Senatem, jednostkami administracji rządowej, samorządu terytorialnego, współpraca z towarzystwami naukowymi, z innymi organizacjami).

W dniach 16-19 marca 2018 r. w Sejmie, można było oglądać wystawę pt. „Geografia polska tradycja i współczesność” a w dniu 19 marca odbyła się konferencja pt. "Udział Geografii w budowie niepodległej Polski: wczoraj-dziś-jutro". Organizatorami spotkania było Polskie Towarzystwo Geograficzne oraz Komitet Nauk Geograficznych PAN. Wystawa i konferencja otrzymały honorowy patronat Marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego.

Spotkanie spotkało się z szerokim zainteresowaniem, ponad 120 osób (listę obecności podpisało 120 osób) uczestniczyło w obradach. Zgodnie z porządkiem obrad zostało wygłoszonych 9 referatów.

W przerwie między obradami na polecenie Pana Marszałka Sejmu RP Marka Kuchcińskiego uczestnicy zostali poczęstowani kawą i ciastem.

Komitet Nauk Geograficznych PAN był również współorganizatorem Kongresu Geografii Polskiej z okazji: 100-lecia Polskiego Towarzystwa Geograficznego i 100-lecia Geografii Warszawskiej, w dniach 12-14 kwietnia 2018 r. na Wydziale Geografii i Studiów

Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego.

Podczas Kongresu obrady trwały w ramach XII sesji tematycznych:

Sesja I „Współczesne zróżnicowanie polskiej przestrzeni: krajobraz – wieś – turystyka”,

Sesja II „Badania polarne”

Sesja III „Oblicza współczesnej geomorfologii”

Sesja IV „Historyczne i współczesne regiony i granice w badaniach geografii politycznej, historycznej i osadnictwa”

Sesja V „Współczesne problemy hydrologiczne”

Sesja VI „Współczesne problemy klimatologii”

Sesja VII „Humanistyczny wymiar współczesnych badań geograficznych”

Sesja VIII „Edukacja geograficzna w Polsce „Tradycje – Wyzwania”

Sesja IX „Dorobek polskiej kartografii w stuleciu PTG”

Sesja X „Procesy rozwoju społeczno-ekonomicznego miast i regionów Polski a wyzwania polityki przestrzennej i regionalnej”

Sesja XI „Badania ekologiczno-krajobrazowe jako podstawa racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody”.

Sesja XII „Zrównoważony rozwój miast jako panaceum na poprawę jakości życia mieszkańców naszej planety i jej środowiska naturalnego”

W dniu 13 kwietnia obrady odbywały się auli w gmachu starej biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego. Do południa obrady dotyczyły historii warszawskiej geografii na Uniwersytecie. Zostały wygłoszone ciekawe referaty, które zostały wysłuchane przez setki miłośników geografii.

Przykładowo ciekawsze tytuły referatów:

- „Czy leci z nami pilot? Zastosowanie bezzałogowych samolotów do badań polarnych”
- „Witamy gorąco. O wyzwaniach i specyfice badań w krajach tropikalnych”
- „Czy rozmiar ma znaczenie? Rzecz o badaniach skutków reform terytorialnych w Europie”
- „Jak politykę zmieścić na mapie? Atlas geografii politycznej Polski. Polska w świecie współczesnym”.

IX. Pozostałe informacje, istotne ze względu na specyfikę działalności Komitetu.

Warszawa dnia 29 stycznia 2019 r.

prof. dr hab. Marek Degórski
(Przewodniczący Komitetu)

Jolanta Więckowska, tel. 22 6978945
(Imię i nazwisko, nr telefonu osoby sporządzającej informację)